

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/67/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120201274
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4120201274.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobkyní: 1. A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C., D. D. XXXX/X, 2. E. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom D., G. XXXX/X, 3. H. I. J., nar 18. 07. 1972, bytom K., L. B. XXX/XX, proti žalovanému: Mesto Nitra, so sídlom Nitra, Štefánikova trieda 60, IČO: 00 308 307, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 8. februára 2022 č. k. 36C/7/2020-448 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í takto:

Súd určuje, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese Nitra, obec Nitra, kat. úz. A., zapísané na LV č. XXXX ako parcely „C“ č. 1501 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 291 m² a parcela č. 1502 – vinica o výmere 549 m² patria v spoluvlastníckom podiele 1/3-ina k celku do dedičstva po zomrelej M. N., G. O., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, naposledy bytom E. XXX, štátny občan SR.

Žalobkyniam v 1. až 3. rade sa voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobkyni v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 1 ods. 1, § 9 ods. 1, 2, 3 vládneho nariadenia č. 47/1955 Zb. o opatreniach v odbore hospodársko-technických úprav pozemkov (HTÚP), § 460, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, 2, § 134 ods. 1, 3, 4 Občianskeho zákonníka a vykonaným dokazovaním zistil, že žalovaný je evidovaný ako výlučný vlastníak nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. A., zapísaných na LV č. XXXX ako parc. reg. „C“ č. 1501 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 291 m² a č. 1502 - vinica o výmere 549 m². Kúpnopredajnou zmluvou zo dňa 02. 07. 1958 došlo medzi O. P. ako predávajúcim a J. O. ako kupujúcim k predaju parcely č. 2652/3 - vinice o výmere 15 árov za cenu 6 000 Kčs. K prevodu nehnuteľností bol udelený súhlas rozhodnutím odboru poľnohospodárstva a lesného hospodárstva rady MsNV v Nitre zo dňa 23. 07. 1958 č. Pôd/4861/1958. V zápisnici o predbežnom vyšetrení zo dňa 06. 05. 1969, v rámci dedičského konania po neb. J. O., zomr. XX. XX. XXXX, je ako dedičstvo uvedené: Nitra, parc. č. 2653/3 vinica 15 á, vo vl. č. 151. Poznámka o tom, že v rámci HTUP dostal zámenou od ŠM p. č. 4258, k. ú. K. vo výmere 12a 72 m², je prečiarknutá. Podľa zápisnice zo dňa 28. 05. 1969, spísanej v rámci dedičského konania po neb. J. O., zomr. XX. XX. XXXX, boli za prítomnosti notára, žalobkyne a jej brata a matky (tieto osoby ju aj podpísali) spísané aktíva poručiteľa, a to aj nehnuteľnosti. Malo sa jednať o nehnuteľnosti, k. ú. K., vo vl. č. 151 parc. č. 2652; ide o vinicu, ktorú poručiteľ nadobudol kúpou od O. P. zo dňa 03. 06. 1958, ktorá bola registrovaná na Štátnom notárstve v Nitre dňa 01. 06. 1959, ale tento pozemok bol

poručiteľovi a jeho manželke vymenený rozhodnutím ONV odboru poľnohospodárstva v Nitre zn. pôd. 7337/1960 z 26. 07. 1960 za parc. č. 4408 o výmere 899 m² k. ú. K.. Hodnota tohto pozemku je podľa citovanej kúpnej zmluvy 6 000 Kčs a poručiteľova čiastka je 3 000 Kčs. Rozhodnutím Štátneho notárstva v Nitre zo dňa 09. 06. 1969, D 635/69, bolo vo veci prejednávania dedičstva po neb. J. O., zomr. XX. XX. XXXX potvrdené, že dedičstvo nadobudli a prevezmú parc. č. 4408 J. O. ml. v 2/3, pričom jeho čiastka sa počíta od cesty parc. č. 7290 a žalobkyňa v 1/3, ktorá je pokračovaním čiastky Fr. Látečku ml, ktorý jej povoľuje voľný prístup ku tejto tretine. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 03. 07. 1969. Rozhodnutím Štátneho notárstva v Nitre zo dňa 23. 09. 1981, D 635/69-12, v dedičskej veci po J. O., zomr. XX. XX. XXXX, bolo rozhodnutie zo dňa 09. 06. 1969 doplnené tak, že vo výroku pod I sa veta 2 dopĺňa takto: Parcelu č. 4408 výmere 899 m², ktorá podľa LV č. XXXX, SG v Nitre pre obec K., vedená ako parc. čís. EN 4408/1-7, preberajú: J. O. ml. v 2/3, pričom táto jeho čiastka sa počíta od cesty, parc. č. 7290 na žalobkyňu v 1/3. Ináč zostáva pôvodné rozhodnutie nezmenené. V bode II je uvedené, že na parc. č. EN 4408/1-7/ môže byť na SG v Nitre zapísané vlastníctvo na nehnuteľnosti v k. ú. K. na J. O., nar. XX. XX. XXXX v 2/12 a žalobkyňu v 1/12. V dôvodoch rozhodnutia je uvedené, že pri prejednávaní dedičstva nemalo štátne notárstvo od SG v Nitre k dispozícii LV č. XXXX pre obec Nitra. Keďže dedič J. O. ml. predložil tento list vlastníctva, bolo doplnené rozhodnutie, aby na podiel parcely pôvodne č. 4408 mohol mať vložené právo vlastníctva na zdedenú čiastku tejto parcely, t.j. na 3/12, ktoré poručiteľ nadobudol od Čsl. štátu podľa rozhodnutia ONV, odb. poľnohosp. v Nitre zn. pôd. 7337/1960 z 26. 07. 1960 ako výmenu za parc. č. 2652, vl. č. XXX v k. ú. K.. Rozhodnutie bolo doručené dedičom, žalobkyni bolo doručené dňa 25. 09. 1981. Žalobkyňa dňa 28. 09. 1981 doručila Štátnemu notárstvu v Nitre podanie zo dňa 25. 09. 1981, označené ako vzdanie sa odvolania, ktorým sa vzdala odvolania proti rozhodnutiu zo dňa 23. 09. 1981 a žiadala ho opatriť doložkou právoplatnosti. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 25. 09. 1981, pretože aj ostatní sa vzdali práva podať odvolanie proti nemu. J. O. spísal dňa 25. 09. 1981 žiadosť o zápis do evidencie nehnuteľností, a to k parc. č. 4408/1 až 4408/7, zapísaných na LV č. XXXX, k. ú. K., a to v podiele 2/12 pre neho a v podiele 1/12 pre žalobkyňu, a to podľa rozhodnutia D 635/69-12. Rozhodnutím odboru pôdohospodárstva rady MSNV v Nitre zo dňa 23. 03. 1960, č. Pôd.1978/1960, vec HTÚP Zobor, bolo v pokračovaní podľa vl. nar. č. XX U.v. zo dňa 28. 02. 1958 zo zreteľom na predpisy podľa b/ 1 u 2 nar. číslo 47/55 Zb., ako aj § 9, § 10, § 15, § 17, po prevedenom pojednávaní veci arendácie - sceľovania pozemkov, pre Štátne majetky Nitra v Nitre, došlo k trvalej zmene držby majetku pozemkov tak, že nehnuteľnosti parc. č. 4258 1/2, kat. úz. K. v celosti 0,1272 ha patriace O. J. a manž., obyvateľovi v Nitre v rámci HTÚP (hospodársko-technickej úpravy pozemkov) odovzdávajú sa do držby a užívania Štátnym majetkom v Nitre, naproti čomu sa dáva náhradný pozemok z pozemkov patriacich Čsl. štátu po býv. majiteľovi K. v k. ú. K. parc. č. 4408 časť 899 m² v celosti o výmere 0,899 ha. J. O. podal dňa 28. 03. 1969 na odbor výstavby a VH MsNV v Nitre žiadosť o vydanie povolenia stavby rodinného domu, kde mal k žiadosti pripojiť okrem iného aj doklad o vlastníctve stavebného pozemku (výpis z pozemkovej knihy). Počas 60. a 70. rokov J. O. uhrádzal pôdohospodársku daň. Dňa 09. 10. 1981 podal J. O. s manž. (syn p. O., zomr. XX. XX. XXXX) na MsNV, odbor výstavby v Nitre, žiadosť o stavebné povolenie na stavbu rodinného domu na parc. č. 4408/6, k. ú. K. - A.. Listom zo dňa 27. 10. 1981 bol vyzvaný na odstránenie nedostatkov podania; mal predložiť snímku z pozemkovej mapy, doklad o vlastníctve parc. č. 4408/6 alebo geometrický plán, podľa ktorého je vlastníkom 2/3. V ten istý deň bolo vydané aj rozhodnutie MsNV Nitra, odbor výstavby, o prerušení konania až do odstránenia nedostatkov podania z 09. 10. 1981. Dňa 28. 10. 1981 bolo vydané MsNV, odbor výstavby Nitra pod č. 4995/1981-Sá, stavebné povolenie na stavbu domu. Následne bolo vydané dňa 15. 10. 1984 pod č. 5436/1984-Sá, kolaudačné rozhodnutie, ktorým sa udelilo žiadateľovi užívanie rodinného domu na L. Q. R. XX/XXX, parc. č. 4408/6, obec K.. Dňa 20. 06. 1990 bola podpísaná dohoda o zrušení podielového spoluvlastníctva medzi C. R., S. K., T. K. a Čsl. štátom a predmetom dohody boli pozemky, a to parc. EN 1507 s. č. 201, parc. č. 1501 až 1506. Rodinné domy s prísl. a porastami neboli predmetom dohody, tieto naďalej tvorili bez zmeny bezpodielové spoluvlastníctvo, lebo tieto boli počas manželstva vybudované na pozemkoch v minulosti rozdelené užívaných s manželmi R., K. a J. O. a M., na pozemku Čsl. štátu. Podľa čl. II písm. c) dohody podľa geometrického plánu z 11. 01. 1990, parc. č. 1501 a 1502, bude vlastníť Čsl. štát. Podľa oznámenia Mesta Nitra zo dňa 13. 11. 1997 bol J. O. požiadaný o predloženie dokladu, na základe ktorého je oprávnený užívať tieto nehnuteľnosti (p. č. 1501 a 1502), prípadne o vyjadrenie k odkúpeniu pozemkov. Pani C. U. čestne dňa 27. 08. 2020 vyhlásila, že v roku 1997 na základe uvedeného listu telefonicky aj osobne komunikovala s p. O. ohľadne užívacích práv nehnuteľností. Podľa daňových priznaní k dani z nehnuteľnosti J. O. uhradil daň za roky 1993, 1996, 1999, 2000, 2001, 2004, 2005 a M. O. za roky 2011 až 2014. Podľa uznesenia č. 133/2020-MZ, vydanom na zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Nitre dňa 22. 06. 2020, mestské zastupiteľstvo prerokovalo návrh p. O. na zámer nakladania s nehnuteľnosťami vo vlastníctve mesta a schválilo spôsobom prípadu

hodného osobitného zreteľa zámer odpredaja parc. CKN č. 1501 a 1502, v jeho prospech. Podľa výpisu z LV č. XXX, vyhotoveného dňa 10. 07. 1990, bol Čsl. štát podielovým spoluvlastníkom pozemkov v k. ú. A., evidovaných podľa nového stavu ako 1501 až 1507, v podiele 3/12. Z odpovede Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor, zo dňa 24. 11. 2015, adresovanom žalovanému, je zrejmé, že pozemky CKN č. 1501 a 1502 sú evidované na LV č. XXXX, vlastníkom je žalovaný. Prvotný zápis parc. č. 4408/6 - orná pôda o výmere 276 m² a č. 4408/7 - vinice o výmere 619 m², bol do evidencie nehnuteľností do LV č. XXXX, k. ú. K., vykonaný na základe zápisu rozhodnutia č. D 744/66. Ako vlastníci boli evidovaní okrem iných aj Čsl. štát v podiele 3/12, pričom z identifikácie, ktorá bola súčasťou rozhodnutia o dedičstve, vtedy užíval parcely č. 4406/6 a č. 4408/7 J. O.. Do LV č. XXXX boli zapísané aj parc. č. 4407, 4408/1, 4408/2, 4408/3, 4408/4 a 4408/5. Po obnove katastrálneho operátu technicko-hospodárskym mapovaním (roky 1981 až 1984) bolo odčlenené kat. úz. A. a boli zamerané hranice parcel v teréne. Došlo k prečíslovaniu parcelných čísel pozemkov a LV, boli zmenené aj parc. č. 4408/6 na č. 1501 a parc. č. 4408/7 na č. 1502. Taktiež sa zmenilo č. LV, a to z 1002 na 328. Podľa dohody o zrušení podielového spoluvlastníctva boli parc. č. 1501 a 1502 zapísané do LV č. X pre Čsl. štát - MsNV Nitra a v roku 1995 prešli delimitačným protokolom do vlastníctva Mesta Nitra. Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor, listom zo dňa 03. 05. 2021, na žiadosť súdu oznámil, že dňa 20. 03. 2008 bolo doručené na zápis osvedčenie o dedičstve JUDr. Matejovovej č. 28D/669/2007-12 v dedičskej veci po J. O., nar. XX. XX. XXXX. Predmetom bola stavba domu súp. č. XXX na parc. č. 1501, zmena údajov bola zapísaná do LV č. XXXX. K rozhodnutiu boli doložené aj rozhodnutia D 635/69-12 a D 635/69, ktoré neboli zapísané do KN, nakoľko údaje neboli v súlade s platnými údajmi katastra nehnuteľností. V evidencii došlých listín na zápis do KN neevidujú iné doručenie rozhodnutí Štátneho notárstva v Nitre č. D 635/69-12 a D 635/69.

1.2. Predmetom sporu je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sa nachádzajú v kat. úz. A. a sú evidované na LV č. XXXX ako parc. CKN č. 1501 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 291 m² a parc. č. 1502 - vinica vo výmere 549 m². Súd konštatoval, že na podanej žalobe má žalobkyňa naliehavý právny záujem, pretože len týmto spôsobom je možné dosiahnuť odstránenie právnej neistoty v jej postavení spojenom s vlastníctvom sporných pozemkov. Taktiež súd konštatoval, že sú splnené podmienky tak aktívnej, ako aj pasívnej vecnej legitímácie v tomto spore. Čo sa týka žalobného návrhu, ktorým navrhovala žalobkyňa určiť k sporným nehnuteľnostiam len spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/3, súd mal za to, že zákon túto možnosť nevyklučuje. S poukazom na to sa súd zaoberal vecou samou a musel sa vyporiadať v prvom rade s tým, či nebohý otec žalobkyne J. O., zomr. XX. XX. XXXX, nadobudol vlastnícke právo k pozemku evidovanom pôvodne ako par. č. 4408 o výmere 899 m², k. ú. K.. Taktiež si musel vyriešiť, či je táto parcela identická s aktuálne evidovanými parc. CKN č. 1501 a 1502, ako aj tým, či parc. č. 2652/3 je identická s parc. č. 4258.

1.3. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že parc. č. 2652/3 nadobudol J. O., zomr. XX. XX. XXXX, ako kupujúci od O. P. ako predávajúceho na základe kúpnej zmluvy zo dňa 03. 06. 1958, ktorá spĺňala všetky náležitosti a k predmetnému prevodu bol udelený aj v tom čase potrebný súhlas. Táto parcela sa nachádzala na Šindolke, čo potvrdila samotná žalobkyňa a jej otec ju kúpil za 6 000 Kčs. Podľa nej ju otec užíval až dovtedy, pokiaľ mu nebol pridelený iný pozemok. Neb. J. O. a manž. sa nestali vlastníckymi pozemku parc. č. 4408 v časti 899 m² v roku 1960. Z listín, ktoré sú súčasťou spisu, vyplýva, že na základe rozhodnutí odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. Pôd/1978/1960 zo dňa 23. 03. 1960, ako aj zn. Pôd/7337/1960 zo dňa 26. 07. 1960, je zrejmé, že došlo u nich len k vzniku práva náhradného užívania pozemku. Schválením projektu HTÚP a nadobudnutím jeho účinnosti dochádzalo k vzniku právneho titulu - práva náhradného užívania pozemkov ako osobitného užívacieho inštitútu. Právo náhradného užívania pozemkov je osobitným užívacím inštitútom, ktoré vzniká vlastníckovi pozemkov v prípade začlenenia jeho pozemkov do pôdneho fondu socialistickej poľnohospodárskej organizácie (napr. štátne majetky). Namiesto jeho vlastných pozemkov sa mu prideliť do užívania iné - náhradné pozemky; tieto pozemky netvorí jeho vlastníctvo, ale stáva sa len ich užívateľ. Náhradný užívateľ má k takémuto pozemku rozsiahle práva, má právo na výnos z pozemku, môže meniť jeho podstatu a má k nemu aj právo stavby. Užívateľ ho ale nemôže scudzíť (predať, darovať) ani zaťažiť, pretože toto právo patrí výlučne vlastníckovi pozemku. Právo náhradného užívania je trvale spojené s vlastníctvom pozemku, v spojitosti s ktorým sa zriadilo. Náhradné užívanie pozemkov je bezodplatné. Pri HTÚP pôvodné vlastníctvo zostáva zachované a k náhradným pozemkom vzniká len právo náhradného užívania. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že otec žalobkyne s manž. sa na základe rozhodnutí z roku 1960 nestal a ani nemohol stať ich vlastníkom. Ďalším titulom, od ktorého žalobkyňa odvíjala svoje spoluvlastnícke právo k nehnuteľnostiam boli dedičské rozhodnutia po neb. J. O.. Žalobkyňa a jej brat ako dedičia svoje vlastnícke právo odvodzovali z dedičských rozhodnutí a na základe

týchto dedičských rozhodnutí požadovali zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Vzhľadom na to, že poručiteľ J. O., zomr. XX. XX. XXXX, nemohol byť vlastníkom predmetných nehnuteľností ku dňu svojej smrti (boli s manž. len ich užívateľmi), nemohli dedičia, tj. Žalobkyňa, ako aj neb. brat J., nadobudnúť vlastnícke právo k sporným pozemkom. Samotné dedičské rozhodnutia nemohli deklarovať vlastnícke právo dedičov. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že samotná žalobkyňa potvrdila vo vyjadrení z 29. 06. 2021, že notár vychádzal pri vydaní prvého v poradí dedičského rozhodnutia (rok 1969) podľa všetkého výlučne z informácií a údajov odovzdaných zo strany dedičov s tým, že dedičia ich považovali za postačujúce. Informácie sa ale postupne priebežne doplňali a menili. V dedičskom spise, ktorý súd oboznámil v konaní, a ktorý je pripojený k spisu, sa nenachádzajú v rámci dedičského konania v roku 1969 a ani neskôr žiadne listiny, resp. informácie o tom, na základe ktorých by notár mal preukázať, že poručiteľ bol vlastníkom parc. č. 4408. To svedčí tomu, čo uviedla i samotná žalobkyňa, že notár vychádzal len z údajov dedičov, ktoré si žiadnym spôsobom ani nepreveril. Rozhodnutie Štátneho notárstva D 635/69 z 23. 09. 1969 nemožno ani z tohto dôvodu považovať za hodnoverné. Čo sa týka doplňujúceho rozhodnutia Štátneho notárstva D 635/69-12 z 23. 09. 1981, priamo v odôvodnení je uvedené, že notár doplnil svoje rozhodnutie, aby na podiel parcely pôvodne č. 4408 mohol mať vložené právo vlastníctva na zdedenú časťku tejto parcely, t.j. na 3/12, ktoré poručiteľ nadobudol od Čsl. štátu podľa rozhodnutia ONV - odb. poľnohosp. v Nitre zn. pôd/7337/1960 zo dňa 26. 07. 1960 ako výmenu za parc. č. 2652, vl. č. XXX v kat. úz. K.. Ďalej z neho vyplýva, že pri prejednávaní dedičstva po J. O. štátne notárstvo nemalo od SG v Nitre k dispozícii LV č. XXXX pre obec Nitra, pričom teraz dedič J. O. ml. predložil tento list vlastníctva. Súčasťou dedičského spisu neboli žiadne listiny, ktoré by preukazovali, že bol notár oboznámený s rozhodnutiami, na základe ktorých mal poručiteľ podľa žalobkyne a jej nebohého brata J. nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam. Samotný notár v odôvodnení uviedol, že podľa rozhodnutia došlo k výmene za parc. č. 2652, vl. č. XXX, pričom zo znenia samotného rozhodnutia inak vyplýva, že malo ísť o pozemok parc. č. 4258 vo výmere 0,1272 ha. Súd mal vykonaným dokazovaním tiež preukázané, že žalobkyňa mala, resp. musela mať vedomosť o tomto konaní pred štátnym notárstvom v roku 1981, keďže jej bolo doručené samotné uznesenie D 635/69-12 a sama súdu doručila podanie, ktorým sa vzdala práva podať odvolanie proti rozhodnutiu. Nič na týchto skutočnostiach nemení fakt, že žalobkyňa nemohla týmto spôsobom nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam (podiel 1/3), pretože sporné pozemky nemohli byť predmetom dedičského konania, keďže poručiteľ nebol ich vlastníkom ku dňu svojej smrti. V prípade smrti poručiteľa neprešlo právo užívania na dedičov prevodom, ale prechodom. Keďže právnomu predchodcovi žalobkyne - J. O., zomr. XX. XX. XXXX, zostalo zachované vlastnícke právo k pozemku, ktorý odovzdal v rámci HTÚP Štátnym majetkom Nitra, mal byť práve tento predmetom dedičského konania. Žalovaný nezodpovedá za to, že si dedičia poručiteľa neuplatnili nárok na vrátenie pozemku, ktorý pôvodne kúpil ich otec, a ktorého bol stále vlastníkom, ale namiesto toho podali žalobu voči nemu. Vzhľadom na to, že súd vyhodnotil tvrdenia žalobkyne ohľadne nadobudnutia vlastníckeho práva v dôsledku úprav HTÚP, ako aj dedičských rozhodnutí ako nedôvodné, preto sa musel zaoberať otázkou nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním.

1.4. Vydržanie predstavuje originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva; je úzko späté s držbou, a to len s oprávnenou držbou, ktorá môže vyústiť do nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Účelom inštitútu vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav oprávnenej nepretržitej držby oprávneným držiteľom, ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve. Pri vydržaní ide o taký spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva fyzickou alebo právnickou osobou, pri ktorom sa oprávnený držiteľ po uplynutí zákonom stanovenej doby stáva vlastníkom veci a tým aj jej skutočným držiteľom. Inštitút vydržania v slovenskom právnom poriadku prešiel niekoľkými významnými zmenami. Občiansky zákonník č. 141/1950 Zb. obmedzil predmet vydržania a odlišne upravil vydržacie doby. V prípade nehnuteľností sa vyžadovala 10-ročná premlčacia doba, pričom vydržanie nehnuteľností v socialistickom vlastníctve bolo vylúčené. Občiansky zákonník, zákon č. 40/1964 Zb. vydržanie vôbec neupravoval. Po 01. 04. 1964 nebolo možné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudnúť vydržaním. Až podľa novely Občianskeho zákonníka (zákon č. 131/1982 Zb.), účinná od 01. 04. 1983, platilo, že nepretržitou 10-ročnou držbou pozemku vydržala fyzická osoba vlastnícke právo k pozemku alebo jeho časti pre štát a sama nadobudla právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní pozemku. Tento právny účinok nastúpil nezávisle od ľudského vedomia a na jeho vznik nebol potrebný právny úkon, ani vedomosť o jeho vzniku. Zákon č. 131/1982 Zb. súčasne zaviedol princíp započítateľnosti doby držby pred jeho účinnosťou, vydržacia doba však neskončila skôr než za 1 rok po jeho účinnosti, t. j. 31. 03. 1984. Súčasná úprava vydržania zavedená zákonom č. 509/1991 Zb. obnovila od 01. 01. 1992 tradičné dôsledky spojené s vydržaním, zrušila nedôstojné obmedzenie

jeho použitia, najmä obmedzenie predmetov spôsobilých na vydržanie fyzickou osobou a vylúčenie vydržania právnickou osobou. Podľa § 872 ods. 6 Občianskeho zákonníka možno do vydržacej doby podľa § 134 Občianskeho zákonníka započítať aj dobu držby uskutočnenej pred 01. 01. 1992, a to aj vtedy, ak ide o vydržanie veci nespôsobilej byť predmetom vydržania pred týmto dňom, príp. tiež, ak ide o vydržanie subjektom nespôsobilým vydržať vlastnícke právo (t. j. právnickou osobou). Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery (dobromyseľnosti) podľa § 130 ods. 1 Obč. zákonníka sú spravidla okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva a svedčiace o poctivosti jeho nadobudnutia. Domnienka držiteľa, že mu vec alebo právo patrí, sa musí vždy opierať o niektorý právny úkon alebo inú právnu skutočnosť, na základe ktorých, podľa jeho presvedčenia, vec alebo právo nadobudol. Ako podmienka vydržania nestačí len subjektívne presvedčenie držiteľa o tom, že vec alebo právo mu patrí, ale je potrebné, aby držiteľ bol v dobrej viere (aby bol dobromyseľný) „prihliadnutím na všetky okolnosti.“ Vo vzťahu k prejednávanej právnej veci argumentovala žalobkyňa dobromyseľnosťou jej právneho predchodcu, počnúc pridelením náhradnej pôdy. Súd bol toho názoru, že oprávnenosť držby nie je možné odvodzovať od rozhodnutia o pridelení náhradných pozemkov v rámci HTÚP, tj. v žiadnom prípade nemohla začať plynúť právnemu predchodcovi vydržacia doba, ktorá by sa dala následne započítať v prospech žalobkyne. Jej otec nemohol byť ani dobromyseľný v tom, že mu náhradný pridelený pozemok patrí, a že je jeho vlastníkom. Samotná žalobkyňa uviedla počas konania, že s otcom sa nerozprávali o tom, na základe akého titulu začal užívať pozemok na Chmeľovej doline. Preto jej tvrdenie, že bol ich vlastníkom, nemožno odvíjať iba od jej pocitov a názorov. Dňa 28. 03. 1969 J. O. podal na odbor výstavby a VH MsNV v Nitre žiadosť o vydanie povolenia stavby rodinného domu, pričom medzi prílohami sa uvádza doklad o vlastníctve stavebného pozemku. Súd nemal v konaní preukázané, že by takýto doklad existoval a nepredložila ho ani žalobkyňa, i keď jej súd uložil povinnosť túto skutočnosť preukázať. Ďalej žalobkyňa tvrdila, že ako dedička sa chopila spolu s bratom J. držby pozemku po svojom otcovi, pričom so súhlasom žalobkyne pokračoval vo využívaní pôdy výlučne jej brat. Ona nikdy pozemky osobne neužívala, ale užíval ich jej brat, a to s jej súhlasom. Ak sa žalobkyňa považuje za dobromyseľnú a vydržaciú dobu odvíja od dedičského rozhodnutia z roku 1969, tak súd sa nestotožnil s týmto jej tvrdením. Žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 29. 06. 2021 uviedla, že jediný relevantný dokument, ktorí mali dedičia v roku 1969 k dispozícii, bolo rozhodnutie odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. Pôd/1978/1960 zo dňa 23. 03. 1960. Z jeho obsahu mala možnosť zistiť, že ním jej otec nenadobudol vlastnícke právo k pozemku parc. č. 4408. V predmetnom rozhodnutí sú citované ustanovenia nar. vlády 47/55 Zb., tak vo výroku, ako aj v odôvodnení rozhodnutia. Sama bola prítomná dňa 28. 05. 1969 u notára, kde sa spisovali aktíva dedičstva. Na základe toho mal súd preukázané, že žalobkyňa predmetné rozhodnutie z roku 1960 poznala, mala o ňom vedomosť. Ak aj v ďalšom období pozemky užíval jej brat s jej povolením, nie je možné, aby bola ona sama presvedčená, že je spoluvlastníkom pozemku. Žalobkyňa pozemky reálne neužívala a spoľahla sa výlučne ohľadne spôsobu nakladania s pozemkami na svojho brata, ktorý ich užíval a postavil si na nich aj rodinný dom. Ani odvodzovanie začiatku plynutia vydržacej doby od druhého dedičského rozhodnutia v roku 1981 nie je podľa súdu správne, pretože vykonaným dokazovaním sa preukázal opak tvrdenia žalobkyne. Žalobkyňa musela mať o ňom vedomosť, čo potvrdzujú jednoznačne listinné dôkazy, ktoré sú súčasťou dedičského spisu D 635/69. Ak dedič J. O. predložil notárovi LV č. XXXX, muselo mu byť zrejmé, že porúčiteľ J. O. nie je na predmetnom liste vlastníctva evidovaný ako vlastník, resp. podielový spoluvlastník. Brat žalobkyne, i keď spísal podanie o zápis do evidencie katastra zo dňa 25. 09. 1981, v zmysle dedičského rozhodnutia D 635/69-12, nedoručil ho na stredisko geodézie, čo vyplýva z vyjadrenia Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor, zo dňa 03. 05. 2021. Skutočnosť, že brat žalobkyne požiadal o vydanie stavebného povolenia a povolenie mu bolo aj vydané, nie je v rozpore s vl. nar. č. 47/1955 Zb. Preto nemožno uzavrieť, že by štátny orgán pracoval s informáciou, že by ho považovali za vlastníka, preto ani táto skutočnosť nepreukazuje hodnoverne dobromyseľnosť brata žalobkyne a ani dobromyseľnosť samotnej žalobkyne. V tomto prípade nešlo o oprávnenú držbu pozemkov, nemožno ju oprieť ani o domnelý právny titul, pretože z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalobkyňa, ako aj jej brat si museli byť vedomí, že ich otec nenadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, keďže mali k dispozícii predmetné rozhodnutie o pridelení náhradného pozemku do užívania. S poukazom na to, nemožno hovoriť ani o ospravedliteľnom omyle na strane žalobkyne vo vzťahu k držbe, keďže užívanie náhradných pozemkov bolo upravené vl. nar. 47/1955 Zb., predmetný právny predpis bol v rozhodnutiach z roku 1960 priamo uvádzaný a to aj priamo s odkazom napr. na § 9, 10 vl. nariadenia. V tomto prípade preto nemožno hovoriť ani o nejasnosti znenia právneho predpisu alebo jeho rôznom výklade, keďže úprava náhradného užívania pozemkov platila až do 18. 08. 1991, kedy bola zrušená zákonom č. 330/1991 Zb. Na základe toho, ak aj žalobkyňa tvrdila, že sporné pozemky nerušene užívali, bolo to preto, že to vyplývalo priamo z vládneho nariadenia 47/1955 Zb. a Čsl. štát to rešpektoval. Napriek

tomu, že dohoda o zrušení podielového spoluvlastníctva z 20. 06. 1990 nepreukazuje skutočnosť, že by žalobkyňa o nej mala vedomosť, z jej obsahu vyplýva, že štát ako podielový spoluvlastník a v zmysle dohody následne ako výlučný vlastník parc. č. 1501 a 1502, rešpektoval užívanie pozemkov p. J. O. s manž. M. a ich rodinný dom nebol ani predmetom tejto dohody. Na základe toho, že žalobkyňa nepreukázala jednu z podmienok oprávnenej držby, a to dobromyseľnosť, súd zhodnotil, že nebola z jej strany splnená a preukázaná jedna zo zákonných podmienok vydržania. Na základe toho sa už súd podrobne nevyjadroval k plynutiu vydržacej doby. Čsl. štát sa počas celého obdobia považoval za podielového spoluvlastníka dotknutých nehnuteľností a od vkladu dohody o zrušení podielového spoluvlastníctva z 20. 06. 1990, bol evidovaný už ako výlučný vlastník dotknutých pozemkov (parc. č. 1501 a 1502). S poukazom na vyššie uvedené, súd žalobu žalobkyne v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol.

1.5. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 100 %, pretože mal vo veci plný úspech. Strany sporu v priebehu konania nenavrhli a ani súd nezistil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by mal prípadne postupovať podľa § 257 CSP a náhradu trov konania žalovanému nepriznať.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa, odôvodniac ho tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a tiež tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedla, že právne posúdenie veci súdom prvej inštancie považuje za neúplné, a tým aj za nesprávne. Svoje vlastnícke právo žalobkyňa vyvodzovala predovšetkým z rozhodnutia o dedičstve vydanom v rámci dedičského konania po jej nebohom otcovi, ktoré zároveň označila aj za právny titul, o ktorý sa opierala jej následná držba sporných pozemkov. Súd sa preto zaoberal aj tvrdením žalobkyne, že vlastníctvo k pozemku nadobudla vydržaním. Žalobkyňa má za to, že jej objektívnu dobrú vieru je potrebné hodnotiť najmä s prihliadnutím na fakt, že zákonné podmienky pre vydanie dvoch rozhodnutí o dedičstve považovalo za splnené vtedajšie štátne notárstvo. Súd prvej inštancie tak nedocenil niektoré pre posúdenie veci rozhodujúce skutočnosti. Žalobkyňa je presvedčená, že právny záver súdu prvej inštancie o tom, že jej otec nemohol byť vlastníkom predmetných nehnuteľností ku dňu svojej smrti, a preto ani jeho dedičia, t. j. žalobkyňa a jej nebohý brat, nemohli nadobudnúť vlastníctvo k sporným pozemkom vydržaním, je potrebné označiť ako neucelený. Okolnosť, že po pridelení sporného pozemku parcely č. 4408 o výmere 899 m² bola táto pôda následne predmetom dedičského konania č. D 635/69, mala podľa názoru žalobkyne spolu s ďalšími skutočnosťami viesť súd k záveru, že žalobkyňa spolu s jej bratom bola so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že im sporné pozemky spoluvlastnícky patria. Žalobkyňa má za to, že by to mal byť práve štát, ktorý ako vrcholná organizačná štruktúra spravujúca svoj majetok, bude dbať na uvedenie súladu stavu právneho a evidenčného so stavom skutočným. Pokiaľ štátny orgán (vtedajšie štátne notárstvo) vo dvoch samostatných rozhodnutiach potvrdilo nadobudnutie spoluvlastníckeho práva žalobkyňi a jej bratovi, je možné s prihliadnutím ku všetkým týmto okolnostiam uzavrieť, že dobrá viera žalobkyne nemohla byť vylúčená len na základe existencie rozhodnutia Odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zo dňa 23. 03. 1960. Poukázala pritom na ustanovenia § 1, § 2 ods. 2 zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve účinného do 31. 12. 1969 a uviedla, že otázkou predpokladanej vedomosti štátneho orgánu o jeho vlastnom majetku s tým spojeným postupom, kedy štátny orgán opakovane osvedčí nadobudnutie vlastníckeho práva iným subjektom, sa zaoberal český najvyšší súd, ktorý vo svojom rozsudku zo dňa 17. 04. 2013 sp. zn. 22Cdo 3249/2011, na ktoré poukázala. S poukazom na uvedený rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky je tak žalobkyňa presvedčená, že štátny notár mal mať vedomosť nielen o relevantných právnych predpisoch vrátane existencie, význame a právnych dôsledkoch vládneho nariadenia č. 47/1955 Zb., ale aj o majetku, ktorý má byť vo vlastníctve štátu samotného, a o ktorého ochranu sa mal starať. Štátny notár mal k dispozícii sporné rozhodnutie Odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. Pôd/1978/1960 zo dňa 23. 03. 1960. Rozhodnutie o dedičstve, ktoré štátny notár vydal v roku 1969 a následne aj v roku 1981 tak vychádzalo práve z obsahu tohto rozhodnutia. Dôvera jednotlivca v rozhodovacia činnosť orgánov štátu, či už ide o rozhodovanie orgánov moci zákonodarnej, výkonnej alebo súdnej, je jedným zo základných atribútov právneho štátu. Snaha o nastolenie stavu, kedy jednotlivec môže dôverovať v akty štátu a v ich vecnú správnosť, je základným predpokladom fungovania materiálneho právneho štátu. Princíp dobrej viery pôsobí bezprostredne v rovine subjektívneho základného práva ako jeho ochrana, v rovine objektívnej sa potom prejavuje ako princíp prezumpcie správnosti aktu verejnej moci. Z ústavnoprávnych hľadísk je ťažko akceptovateľné, pokiaľ štátny orgán pri výkone verejnej moci autoritatívne preskúma a osvedčí určité skutočnosti, čím

vyvolá v jednotlivcovi dobrú vieru v správnosť týchto skutočností a následne jednotlivca sankcionuje za to, že tieto skutočnosti, mocensky aprobované štátom v predchádzajúcom akte, sú nesprávne (nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 03. 12. 2007 sp. zn. I. ÚS 544/06). Právny názor súdu, v zmysle ktorého ani odvodzovanie začiatku plynutia vydržacej doby od druhého dedičského rozhodnutia nie je správne, pretože žalobkyňa musela mať podľa súdu o ňom vedomosť, nie je podľa jej názoru na mieste. Samotná vedomosť žalobkyne o existencii druhého dedičského rozhodnutia totiž podľa žalobkyne nemôže automaticky znamenať záver o nemožnosti odvodzovania začiatku plynutia vydržacej doby od tohto momentu. Podstata dobrej viery žalobkyne spočíva preto v danom prípade predovšetkým v posúdení právnych aktov, na základe ktorých sa najskôr otec žalobkyne a po jeho smrti žalobkyňa samotná spolu s jej bratom chopili držby nehnuteľností, a na základe ktorých právoplatne nadobudli ich vlastníctvo. Posudzovanie dobrej viery sa tu teda koncentruje do otázky, či bolo ospravedliteľné, aby žalobkyňa považovala tieto akty za právny titul nadobudnutia vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam. Okolnosti dedičského konania a s ním spojený fakt, že omyl žalobkyne vyvolal samotný orgán štátu preto nenastolujú ani tak otázku, o čom žalobkyňa „bola presvedčená“ ako skôr otázku, o čom „presvedčená byť musela“. Za týchto okolností žalobkyňa zastáva jednoznačný názor, že bolo ospravedliteľné, pokiaľ sa domnievala, že výsledkom dedičského konania bolo potvrdenie nadobudnutia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. V tejto súvislosti žalobkyňa dala do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 27. 10. 2011 sp. zn. 22Cdo 1085/2010. V právnej vete najvyšší súd uviedol, že titulom, o ktorý sa opiera oprávnená držba, môže byť aj rozhodnutie o vyporiadaní dedičstva, a to aj v prípade, ak poručiteľ v skutočnosti nebol vlastníkom veci. Súdom uskutočnené právne hodnotenie titulov, od ktorých žalobkyňa odvodzuje svoju dobrú vieru, nebolo podľa názoru žalobkyne aj s prihliadnutím na ďalšie okolnosti, akými sú dlhodobosť držby (viac ako 60 rokov), či obtiažnosť reprodukovania jednotlivých udalostí, ku ktorým došlo pred 60 rokmi, korektné. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je navyše vôbec zrejmé, či súd prvej inštancie zohľadnil aj ďalšie významné skutočnosti, na ktoré žalobkyňa opakovane poukazovala. Týmito skutočnosťami, ktoré podľa názoru žalobkyne mali ovplyvniť rozhodovanie súdu o jej vlastníckom nároku, bol jednak pomer pridelenej a odňatej pôdy, a jednak medzi tieto skutočnosti patril fakt, že za odňatú pôdu otec žalobkyne pôvodne riadne zaplatil celú dohodnutú výšku kúpnej ceny, a že k tejto pôde následne nadobudol predpísaným spôsobom aj vlastnícke právo. Nemenej zásadný v tomto kontexte je podľa presvedčenia žalobkyne pritom aj ďalší nesporný fakt, ktorým je, že najskôr otec žalobkyne, a po jeho smrti aj jej brat, platili štátu zo sporných pozemkov od roku 1960 pravidelne tzv. poľnohospodársku daň. Robili tak napriek tomu, že vládne nariadenie č. 47/1955 Zb. takúto povinnosť náhradným užívateľom pozemkov neukladalo. Vtedajšie štátne orgány sa teda pri vyberaní tzv. poľnohospodárskej dane správali najskôr k otcovi žalobkyne a potom aj k jej bratovi jednoznačne ako k vlastníkom, keď celé roky akceptovali plnenie tejto „povinnosti“. Všetky tieto udalosti bez akýchkoľvek pochybností dokresľujú tvrdenia žalobkyne o tom, že ona, ako aj jej príbuzní boli od začiatku užívania spornej parcely presvedčení, že táto im bola daná do vlastníctva. Do pozornosti súdu dala aj právny názor Najvyššieho súdu Českej republiky prezentovaný v jeho rozsudku zo dňa 01. 07. 2009 sp. zn. 22Cdo 4484/2007. Uviedla, že v napadnutom rozsudku súd žalobkyňu vytkol, že ona sama pozemky osobne nikdy neužívala, ale užíval ich iba jej brat. Súd preto dospel k názoru, podľa ktorého nie je možné, aby bola žalobkyňa presvedčená, že je spoluvlastníčkou pozemku. Žalobkyňa už v rámci svojho písomného vyjadrenia zo dňa 14. 10. 2021 zaujala postoj ku skutočnosti, že prenechanie veci do užívania niekomu inému neznamená stratu postavenia držiteľa. Samotná skutočnosť, že žalobkyňa nemala pozemky vo svojej faktickej moci, ale že ich na základe svojho rozhodnutia zverila do dočasnej detencie svojim príbuzným, preto neznamenala a ani nemohla znamenať pre žalobkyňu zánik držby. Naopak, ak aj držiteľ právo držby vykonáva prostredníctvom inej osoby, ktorá je uzrozumená s tým, že právo držby bude vykonávať nie pre seba, ale pre držiteľa, je príkladom oprávnenej držby a pre držiteľa znamená zachovanie jeho postavenia po celú dobu trvania takéhoto užívania. Právny záver súdu o tom, že sama žalobkyňa pozemky osobne nikdy neužívala, ale užíval ich iba jej brat, a preto nie je možné, aby bola ona sama presvedčená, že je spoluvlastníčkou pozemku, nemôže žalobkyňa považovať za náležitú. Žalobkyňa vytyka súdu prvej inštancie nesprávne právne posúdenie jej dobromyseľnosti, na základe ktorého dospel súd k nesprávnemu záveru o nesplnení podmienok pre vydržanie vlastníckeho práva. Žalobkyňa, a rovnako ani jej brat, nemali dôvod pochybovať, že najneskôr vydaním rozhodnutia štátneho notárstva v roku 1969 získali právny titul, na základe ktorého sa chopili práva držby po ich nebohom otcovi. Dedičské rozhodnutia boli podľa presvedčenia žalobkyne jednoznačne spôsobilé založiť jej dobromyseľnosť. Výklad dobromyseľnosti držby, ktorý súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku založil na neexistencii titulu svedčiacom o nadobudnutí vlastníckeho práva, vytvára predpoklad, že dobromyseľný je iba ten držiteľ, ktorý splnil zákonné podmienky vzťahujúce sa na existenciu, znalosť a dodržiavanie právneho poriadku. Takýto výklad dobromyseľnosti je podľa mienky žalobkyne v hrubom

rozpore s ustanovením § 130 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka, ktorý jednoznačne uvádza, že „pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená“. Žalobkyňa poukázala na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. 11. 2018 sp. zn. II. ÚS 484/2015, v ktorom sa ústavný súd zaoberal otázkou vydržania nehnuteľnosti na základe ústnej kúpnej zmluvy. Vychádzajúc z uvedeného, žalobkyňa trvá na tom, že v danom spore uniesla dôkazné bremeno, keď bez akýchkoľvek pochybností preukázala, že na jej strane bola dobrá viera po celý čas daná. Z uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd podľa ust. § 388 CSP napadnutý rozsudok zmenil a jej žalobe vyhovel a zároveň, aby jej priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.

3. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedol, že sa plne stotožňuje s argumentami uvedenými v napadnutom rozsudku a zároveň dodáva, že žalobkyňa odvodzuje svoje vlastnícke právo k podielu vo veľkosti 1/3 zo sporného pozemku od dedičského rozhodnutia č. D 635/69 zo dňa 09. 06. 1969 doplneného rozhodnutím č. D 635/69-12 zo dňa 23. 09. 1981 (ďalej spolu len „dedičské rozhodnutie“). Toto dedičské rozhodnutie však prededilo celý sporný pozemok v konaní po otcovi žalobkyne, hoci sporný pozemok bol pridelený do náhradného užívania obom rodičom žalobkyne. Zároveň žalovaný vidí pochybenie v tom, že sporný pozemok, bol prededený ako vlastnícky patriaci poručiťovi, hoci dedičské rozhodnutie mohlo prededieť maximálne právo užívania. Vlastníctvo k spornému pozemku muselo byť konajúcemu notárovi aj žalobkyňi zrejme aj z odvolávky na nariadenie č. 47/1955 Zb. o opatreniach v odbore hospodársko-technických úprav pozemkov (ďalej len „nariadenie č. 47/1955 Zb.“), na základe ktorého boli sporné pozemky pridelené rodičom žalobkyne a zároveň aj z doloženého listu vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie K. zo dňa 07. 09. 1981, v zmysle ktorého parc. č. 4407 a 4408/1-7 boli v spoluvlastníctve C. R. (podiel 4/12), S. K. (podiel 4/12), T. K. (podiel 1/12) a Čsl. štátu (podiel 3/12). Podľa odôvodnenia rozhodnutia č. D 635/69-12 zo dňa 23. 09. 1981 predmetný list vlastníctva predložil dedič, J. O. ml., brat žalobkyne. Žalobkyňa, ako účastníčka dedičského konania, musela byť s obsahom spisu a s rozhodnutím oboznámená. Žalobkyňa teda na základe listu vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie K. v spojitosti s uznesením Odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. Pôd/1978/1960 zo dňa 23. 03. 1960 nemohla objektívne nadobudnúť presvedčenie, že jej vec patrí, a teda nebola dobromyseľnou držiteľkou sporného pozemku. K poukazu žalobkyne na rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo 3249/2011 uviedol, že nezákonné rozhodnutie nemôže založiť vlastnícke právo. J. O. zomr. XX. XX. XXXX a manž. na základe rozhodnutia v rámci HTÚP z roku 1960 nenadobudli vlastnícke právo k spornej parcele č. 4408, ale k spornému pozemku získali len právo držby, ktoré zahŕňalo aj právo stavby na pozemku v náhradnom užívaní. Z dôvodu práva stavby v zmysle § 9 ods. 2 nariadenia č. 47/1955 Zb. nemuseli ani právni predchodcovia, ani brat žalobkyne, dokladovať vlastnícky vzťah k pozemku pre potreby stavebného konania. Žiaden z dokladov, ktorý bol predložený žalobkyňou, nie je dôkazom, že by do stavebného konania bol predložený výpis z listu vlastníctva, ktorý by znel na jej meno, resp. meno jej rodičov. Naopak, v spise sa nachádza list vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie K. zo dňa 07. 09. 1981, teda v čase tesne pred podaním žiadosti o vydanie stavebného povolenia, v zmysle ktorého parc. č. 4407 a 4408/1-7 boli v spoluvlastníctve C. R. (podiel 4/12), Štefana Naštického (podiel 4/12), T. K. (podiel 1/12) a Čsl. štátu (podiel 3/12). Ak aj brat žalobkyne takéto dedičské rozhodnutie použil pre účely stavebného konania, nespôsobuje to vznik vlastníckeho práva k stavebnému pozemku. Právni predchodcovia žalobkyne sa nestali vlastníkami sporného pozemku, a teda žalobkyňa v tomto ohľade nepreukázala opodstatnenosť uplatňovaného nároku. Vzhľadom na uvedenie právnej normy, na základe ktorej bolo právnym predchodcom žalobkyne dané náhradné užívanie k spornému pozemku, nie je možné uznesenie Odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. Pôd/1978/1960 zo dňa 23. 03. 1960 považovať za titul nadobudnutia dobromyseľnej držby pre účely vydržania sporného pozemku, od ktorého by si počítali plynutie vydržacej lehoty právni predchodcovia žalobkyne. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 49/2010, 3 M Cdo 78/2011 a 7MCdo/4/2013, ako aj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky R 8/1991 a V 5/1989. Z uvedeného vyplýva potreba skúmania oprávnenosti držby právnych predchodcov žalobkyne, t. j. je potrebné zistiť, či predložené podklady mohli byť nadobúdacími titulmi, ktoré držiteľov, rodičov žalobkyne, mohli presvedčiť, že sa stali vlastníkom vydrživanej veci, a to vzhľadom na všetky relevantné skutočnosti so zachovaním obvyklej miery opatrnosti. Uznesenie Odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. Pôd/1978/1960 zo dňa 23. 03. 1960 nemalo tú váhu, aby v právnych predchodcoch žalobkyne mohlo vyvolať, vzhľadom na okolnosti tohto prípadu, presvedčenie, že sa stali vlastníkami sporného pozemku, pretože jasne uvádzalo, že predmetom uznesenia je len prevod držby poskytnutím náhradného užívania pozemku v zmysle nariadenia č. 47/1955 Zb. Takýto právny akt teda nemohol v právnych predchodcov žalobkyne, jej bratovi a ani v samotnej žalobkyňi vzbudiť objektívne dojem, že je ich držba oprávnená. Za ospravedliteľný by sa

považoval omyl, ku ktorému by došlo, napriek tomu, že mýliaci postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti toho - ktorého prípadu od každého vyžadovať. V tomto prípade ide o právny omyl právnych predchodcov žalobkyne, ktorý je, ako uvádza aj vyššie citované rozhodnutie NS SR sp. zn. 7MCdo/4/2013, omylom neospravedlniteľným. V danom prípade boli ustanovenia § 9, § 10, § 15 a § 17 nariadenia č. 47/1955 Zb. formulované jednoznačne. Žalobkyňa v konaní nepredložila iný dôkaz, ktorý by mohol byť považovaný, hoci aj za domnelý titul nadobudnutia sporného pozemku. Rodičom žalobkyne teda ani nezačala plynúť vydržacia lehota, lebo nemali titul nadobudnutia sporného pozemku, ktorý by zakladal ich dobromyseľnosť, že sporný pozemok držia ako vlastníky. Žalobkyňa rovnako nebola dobromyseľnou držiteľkou sporného pozemku, pretože dedičské rozhodnutie samo o sebe nemôže založiť vlastnícke právo a dedič sa mal zaujímať, akým spôsobom poručiteľ nadobudol sporný pozemok v zmysle zásady, že právo patrí bdelym. Navyiac, pred vydaním dedičského rozhodnutia č. D 635/69-12 zo dňa 23. 09. 1981 sa dedičia oboznámili minimálne s listom vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie K. zo dňa 07. 09. 1981 a hlavne žalobkyňa sporné pozemky nikdy nedoručila, preto nemohla naplniť zákonné podmienky vydržania. Vzhľadom na to, že žalobkyňa sporné pozemky nikdy nedoručila, je neaplikovateľné aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo 1085/2010 zo dňa 27. 10. 2011, o ktoré sa žalobkyňa v odvolaní opiera. K vydaniu uznesenia Odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. Pôd/1978/1960 zo dňa 23. 03. 1960 prišlo v čase účinnosti Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. Podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. vlastnícke právo k nehnuteľnej veci mohol nadobudnúť ten, kto ju držal oprávnené a nepretržite po dobu desať rokov, pričom za oprávneného držiteľa sa považoval ten, kto so zreteľom na všetky okolnosti bol dobromyseľný v tom, že mu vec patrí a to po celú vydržaciu dobu. Ak by aj žalobkyňa odvodzovala vydržanie od dedičského rozhodnutia č. D 635/69 zo dňa 09. 06. 1969, čo by aj bolo v rozpore s tým, že samotné dedičské rozhodnutie nemôže založiť vlastnícke právo, vydržacia lehota by jej neuplynula skôr ako 01. 04. 1984, čo je tri roky po tom, kedy sa oboznámila s listom vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie Nitre a jej brat podal návrh na zápis do katastra nehnuteľností, ktorý však nebol vykonaný a obe tieto skutočnosti musel z objektívneho hľadiska spochybníť to, že jej sporný pozemok patrí. Strata dobrej viery držiteľa veci nastane okamihom, keď sa mu stali známe skutočnosti, ktoré z hľadiska objektívneho posudzovania museli u neho dôvodne vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa nemohla kumulatívne splniť všetky zákonné podmienky vydržania. Žalovaný teda zastáva názor, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno, čo sa týka nadobudnutia vlastníckeho práva k podielu na sporných pozemkoch a to ani riadne, ani na základe vydržania a nepredložila dôkaz, ktorý by svedčil o strate vlastníckeho práva žalovaného k spornému pozemku. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil a priznal žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Žalobkyňa k vyjadreniu žalovaného k odvolaniu žalobkyne uviedla, že s tvrdením žalovaného vo vyjadrení nesúhlasí a zastáva názor, že za realizáciu držby pozemku je možné považovať nielen jeho osobné užívanie, ale že je za ňu možné považovať aj vykonávanie práva takéto osobné užívanie nerealizovať buď vôbec, alebo jeho realizáciu zveriť iným osobám. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že hoci žalobkyňa samotná sporné pozemky osobne neužívala, udelila súhlas na ich užívanie svojmu bratovi a jeho rodine. V konaní bolo vylúčením samotnej žalobkyne taktiež potvrdené, že „odmenou“ za prenechanú možnosť užívania sporných pozemkov aj v rozsahu spoluvlastníckeho podielu žalobkyne, poskytoval žalobkyňi jej brat celé roky časť úrody. Žalobkyňa takýmto svojim postojom realizovala právo držby pozemkov, pričom rozhodnutie zveriť fyzické ovládanie pôdy svojmu príbuznému, nemohlo pre ňu znamenať a ani neznamenalo zánik držby. Poukázala pritom na právny názor Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorý najvyšší súd prezentoval vo svojom rozsudku zo dňa 12. 09. 2002 sp. zn. 22Cdo 2302/2000. Vo vzťahu k tvrdeniu žalovaného o prerušení plynutia vydržacej doby v dôsledku oboznámenia sa žalobkyne s listom vlastníctva č. XXXX žalobkyňa uviedla, že následkom doručenia listu vlastníctva č. XXXX štátnemu notárovi bolo práve vydanie druhého rozhodnutia o dedičstve. Takýto postup štátneho notára v dedičoch zákonite nemohol vyvolať pochybnosť o ich vlastníckych nárokoch, ale naopak, mohol ich v presvedčení o vlastníctve sporných pozemkov iba utvrdiť. Preto, ak by súd pri posudzovaní plynutia vydržacej doby aj vychádzal z predpokladu, že k začatiu plynutia vydržacej doby došlo až okamihom právoplatnosti druhého dedičského rozhodnutia, teda odo dňa 25. 09. 1981, potom je žalobkyňa presvedčená, že podmienku uplynutia vydržacej doby by splnila ku dňu 26. 09. 1991. Účinky jednotlivých právnych skutočností vedúcich k vydržaniu by zmysle uvedeného rovnako nastali ku dňu 01. 01. 1992.

5. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku – ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou – pôvodnou žalobkyňou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom podaného odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom na nariadenom odvolacom pojednávaní (§ 385 ods. 1 CSP) a po zopakovaní a doplnení dokazovania na odvolacom pojednávaní dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť.

6. Pôvodná žalobkyňa M. N. sa podanou žalobou domáhala určenia, že je vlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. A., okres K., obec K., zapísaných na LV č. XXXX ako pozemky parcely registra „C“ evidované pod parc. č. 1501 ako zastavaná plocha a nádvorie o výmere 291 m² a pod parc. č. 1502 ako vinica o výmere 549 m², a to v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1/3 k celku. Súd prvej inštancie žalobu zamietol, pričom pôvodná žalobkyňa podala proti tomuto rozsudku odvolanie, v dôsledku čoho je toto rozhodnutie predmetom posúdenia odvolacím súdom. Pôvodná žalobkyňa M. N. dňa X. XXXXXXXX XXXX zomrela. Dedičské konanie po nej prebehlo na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 2D/78/2023 a jej dedičkami sú: A. B., E. F. a H. I. J.. Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 31. júla 2023 rozhodol o pokračovaní v konaní s právnymi nástupcami pôvodnej žalobkyne - A. B., E. F. a H. I. J..

7. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

8. V dôsledku úmrtia pôvodnej žalobkyne M. N. došlo na odvolacom pojednávaní k úprave petitu, pričom odvolací súd uviedol, že bude rozhodovať o tom, že predmetné nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese Nitra, obec K., kat. úz. A., zapísané na LV č. XXXX ako parcely „C“ č. 1501 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 291 m² a parcela č. 1502 – vinica o výmere 549 m² patria v spoluvlastníckom podiele 1/3-ina k celku do dedičstva po zomrelej M. N. (pôvodnej žalobkyňi). Takúto úpravu petitu odvolací súd nepovažoval za zmenu petitu, ktorá v zmysle ustanovenia § 371 CSP v odvolacom konaní nie je možná. Vychádzal pritom z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 26/2021, v ktorom sa zaoberal touto otázkou a uviedol:

9.1. Zmenou žaloby je v zmysle § 139 a § 140 CSP rozšírenie uplatneného práva, zmena uplatneného práva a podstatná zmena alebo doplnenie v žalobe tvrdených 7 rozhodujúcich skutočností. Ustanovenie § 371 CSP nepripúšťa zmenu žaloby v odvolacom konaní. Zmysel tohto ustanovenia je potrebné vidieť v účele a programe odvolacieho konania, ktorým je preskúmanie procesného postupu súdu prvej inštancie a najdôležitejšieho procesného úkonu súdu, t. j. napadnutého rozhodnutia. Postup súdu prvej inštancie a jeho následné rozhodnutie sa odvíjalo od znenia žaloby a v tomto smere by pripustenie zmeny žaloby v odvolacom konaní zaiste predstavovalo negáciu opravného konania (pozri aj Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1252.). Nepripustnosť zmeny žaloby v odvolacom konaní, normovaná v § 371 CSP, logicky smeruje k situáciám, keď bola žaloba zamietnutá a žalobca zmenou žaloby reaguje na svoj procesný neúspech.

9.2. V posudzovanom prípade však otázka prípadnej zmeny žaloby vyplynula z procesného nástupníctva sťažovateľov v aktívnom určovacom spore ich právnych predchodcov. Petit, ktorý vyhovoval právnym predchodcom sťažovateľov (vlastníci nehnuteľností, domáhajúci sa deklarovania svojho vlastníckeho práva) a „s ktorým“ boli na okresnom súde úspešní, sa po vstupe sťažovateľov do konania stal neudržateľným, keďže, ako vyplýva z judikatúry najvyššieho súdu (pozri napr. uznesenie sp. zn. 5 Cdo 106/2008 z 10. februára 2009), dedič sa nemôže domáhať určovacou žalobou priameho určenia svojho vlastníckeho práva k majetku poručiteľa, ale „len“ určenia toho, že tento majetok patril ku dňu smrti poručiteľa poručiteľovi, prípadne určenia, že majetok patrí do dedičstva po poručiteľovi. Až po takomto určení môže byť majetok prejednaný v (dodatčnom) dedičskom konaní. Inak povedané, v konaní o určovacej žalobe sa možno domáhať určenia vlastníckeho práva získaného na základe rôznych nadobúdacích titulov, avšak deklarovanie nadobudnutia vlastníckeho práva dedením je predmetom dedičského konania.

9.3. Ako obiter dictum ústavný súd dodáva, že zmena petitu, ktorú mali sťažovatelia po svojom vstupe do konania uskutočniť, by nepredstavovala zmenu žaloby tak, ako ju vypočítavajú § 139 a § 140 CSP (a ako ju v odvolacom konaní nepripúšťa § 371 CSP). V tomto prípade by žalobcovia nežiadali viac, nešlo by o uplatnenie iného práva, ani o podstatnú zmenu alebo doplnenie dovtedy tvrdených rozhodujúcich skutočností – aj zmenený petit by bol petitom na určenie vlastníckeho práva pôvodného žalobcu, avšak ku dňu jeho smrti.

10. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku posudzoval dôvodnosť žaloby pôvodnej žalobkyne, pričom dospel k záveru, že jej právni predchodcovia neb. J. O. a manželka sa nestali vlastníkami pozemku parc. č. 4408 v časti 899 m² v roku 1960, keď z rozhodnutia odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. Pôd/1978/1960 zo dňa 23. 03. 1960, ako aj zn. Pôd/7337/1960 zo dňa 26. 07. 1960 je zrejmé, že na základe týchto rozhodnutí došlo u nich len k vzniku práv náhradného užívania pozemku. Dospel tiež k záveru, že pôvodná žalobkyňa nemohla nadobudnúť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam na základe dedičských rozhodnutí, keďže porúčiteľ nebol ich vlastníkom ku dňu jeho smrti. S týmito závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje. Správny bol preto postup súdu prvej inštancie, keď sa následne zaoberal otázkou možného vydržania vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam pôvodnou žalobkyňou M. N..

12. Podľa § 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného od 01. 01. 1992 držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.

13. Podľa § 130 ods. 1 citovaného zákona ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

14. Podľa § 134 ods. 1 citovaného zákona oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

15. Podľa § 134 ods. 3 citovaného zákona do doby podľa odseku 1 sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

16. Podľa § 868 citovaného zákona pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 1992; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

17. Podľa § 872 ods. 6 citovaného zákona ak ide o vydržanie vlastníckeho práva k pozemku podľa tohto zákona, kde na základe doterajších predpisov bolo možné nadobudnúť len právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní pozemkov, môže si oprávnená osoba započítať čas, po ktorý jej právny predchodca mal pozemok nepretržite v držbe aj pred účinnosťou tohto zákona.

18. Vydržanie predstavuje originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. Účelom inštitútu vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav oprávnenej nepretržitej držby oprávneným držiteľom, ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve. Pri vydržaní ide o taký spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva fyzickou alebo právnickou osobou, pri ktorom sa oprávnený držiteľ po uplynutí zákonom predpísanej doby stáva vlastníkom veci, a tým aj jej skutočným držiteľom.

19. Tento právny inštitút prešiel v právnom poriadku niekoľkými zmenami. Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v pôvodnom znení vydržanie neupravil. Preto bolo potrebné vychádzať z toho, že po 01. 04. 1964 nebolo možné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudnúť vydržaním, a to ani vtedy, ak vydržacia doba začala plynúť pred 01. 04. 1964, t. j. za účinnosti predchádzajúceho občianskeho kódexu.

Ak k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním došlo najneskoršie 31. 03. 1964, po nadobudnutí účinnosti zákona č. 40/1964 Zb. mohla byť táto skutočnosť len deklarovaná. Účinky právnej skutočnosti vydržania nastúpili automaticky v dobe ich prípustnosti. Po vydaní zákona č. 131/1982 Zb. účinného od 01. 04. 1983, ktorým bol novelizovaný zákon č. 40/1964 Zb., bolo vydržanie upravené tak, že nadobudnutie v prospech právnických osôb Občiansky zákonník vôbec neumožňoval, nadobudnutie v prospech fyzických osôb sa vylučovalo vo vzťahu k veciam v súkromnom vlastníctve vrátane pozemkov, k veciam z majetku v socialistickom vlastníctve alebo k veciam, ku ktorým mala socialistická organizácia právo užívania podľa osobitných predpisov. Na základe uvedeného zákona platilo, že nepretržitou 10-ročnou držbou pozemku vydržala fyzická osoba vlastnícke právo k pozemku alebo jeho časti pre štát a sama nadobudla právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní pozemku. Tento právny účinok nastúpil nezávisle od ľudského vedomia a na jeho vznik nebol potrebný právny úkon ani vedomosť o jeho vzniku. Zákon č. 131/1982 Zb. súčasne zaviedol princíp započítateľnosti doby držby pred jeho účinnosťou (aj keď držba nebola upravená), vydržacia doba však neskončila skôr než za 1 rok po jeho účinnosti, t. j. 31. 03. 1984 (pozri § 865 ods. 3 OZ). Súčasná úprava vydržania zavedená zákonom č. 509/1991 Zb. obnovila od 01. 01. 1992 tradičné dôsledky spojené s vydržaním, zrušila obmedzenie jeho použitia, najmä obmedzenie predmetov spôsobilých na vydržanie fyzickou osobou a vylúčenie vydržania právnickou osobou. Podľa § 872 ods. 6 OZ možno do vydržacej doby podľa § 134 OZ započítať aj dobu držby uskutočnenej pred 01. 01. 1992, a to aj vtedy, ak ide o vydržanie veci nespôsobilej byť predmetom vydržania pred týmto dňom. Zákon určuje predpoklady vydržania, ktoré musia byť splnené po celú vydržaciú dobu. Medzi tieto predpoklady možno zaradiť: spôsobilý subjekt, spôsobilý predmet držby, dobrá viera (dobromyseľnosť) vydržateľa, oprávnená držba po zákonom stanovenú dobu (§ 134 ods. 1 OZ) a uplynutie vydržacej doby. Následky vydržania sú, že oprávnený držiteľ, u ktorého sa splnili aj ostatné podmienky vydržania, nadobudne vlastnícke právo k veci, a to pôvodným spôsobom, takže proti nemu nemožno uplatňovať žiadne práva, ktoré niekto mal proti predchádzajúcemu vlastníkovi a vydržaním zanikne vlastnícke právo doterajšieho vlastníka. Subjektom vydržania sú všetky osoby, ktoré sú spôsobilé nadobúdať vlastnícke právo. Vydržaním možno vec nadobudnúť tak do podielového, ako aj bezpodielového spoluvlastníctva.

20. Predmetom vydržania môže byť v prvom rade vec, ktorá môže byť predmetom vlastníctva. Základnou podmienkou vydržania je držba veci, pričom môže ísť len o oprávnenú držbu. Oprávnenosť držby sa posudzuje so zreteľom na ustanovenie § 130 ods. 1 OZ, t. j. držiteľ musí byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí. Za oprávnenú držbu sa považuje nakladanie s vecou ako so svojou, ak držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec patrí ako vlastníkovi. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom na všetky okolnosti, sa musí vzťahovať aj na titul, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo. To neznamená, že taký titul musí byť daný; postačí, že je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že tu taký titul je. Posúdenie, či je držiteľ v dobrej viere, alebo nie, je potrebné vždy hodnotiť objektívne, a nielen zo subjektívneho hľadiska samotného účastníka. O oprávnenú držbu ide nielen vtedy, ak držiteľ má po celú vydržaciú dobu vec vo svojej faktickej moci, ale aj vtedy, ak právo držby vykonáva prostredníctvom inej osoby. Držba nezaniká tým, že držiteľ vec zverí do dočasnej detencie niekomu inému. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí, teda, že je jej vlastníkom, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobrá viera držiteľa musí byť v danej veci posudzovaná aj z hľadiska, či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu od každého subjektu práva vyžadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti o existencii svojho práva. Aj keď je držiteľ subjektívne presvedčený o svojom práve, nebude so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, pokiaľ mu sú alebo musia byť známe skutočnosti, z ktorých by pri zachovaní obvyklej opatrnosti musel spoznať, že nie je subjektom práva, o ktorého vydržanie ide. Dobrá viera držiteľa sa posudzuje objektívne, t. j. so zreteľom na konkrétne okolnosti a z hľadiska osobného presvedčenia držiteľa. Toto presvedčenie držiteľovi chýba, pokiaľ je len detentorom veci. Ak je pochybné, či je držba oprávnená alebo nie, treba mať za to, že je oprávnená (§ 130 ods. 1 OZ). Oprávnená držba môže spočívať v omyle držiteľa, ktorý sa domnieva, že je vlastníkom držanej veci alebo subjektom vykonávaného práva. Oprávnená držba nemôže spočívať v takom omyle držiteľa, ktorému sa tento mohol pri bežnej opatrnosti vyhnúť. Omyl držiteľa musí byť ospravedliteľný. Omyl je ospravedliteľný, ak k nemu došlo, napriek tomu, že myliaci postupoval obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého vyžadovať. Ospravedliteľným omylom výnimočne môže byť aj právny omyl. Právny omyl spočíva v neznanosti alebo v neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych následkov určitých právnych skutočností. Pri posudzovaní ospravedliteľnosti omylu držiteľa

sa vychádza z objektívnych hľadísk. Dobromyseľnosť držiteľa musí trvať po celú zákonom predpísanú dobu potrebnú na vydržanie. V prípade, že v priebehu tejto doby držiteľ dobrú vieru stratí, dôjde k prerušeniu vydržacej doby. To má za následok, že držiteľ vec nemôže potom nadobudnúť do vlastníctva vydržaním. Pri hodnotení dobrej viery je vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal, resp. nemohol mať počas celej vydržacej doby dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Dobrá viera zaniká v okamihu, kedy sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec podľa práva patrí alebo že je subjektom práva, ktorého obsah vykonáva.

21. Konštitutívny právny účinok pre vznik vlastníckeho práva držiteľa veci má uplynutie kvalifikovanej vydržacej doby. Vydržacia doba je časový úsek, počas ktorého musí oprávnený držiteľ spĺňať podmienky vydržania, pričom ak sú predmetom dobromyseľnej držby sú nehnuteľnosti, je to doba 10 rokov. Uvedené vydržacie doby začnú plynúť od momentu dobromyseľného uchopenia držby veci. Uplynutie vydržacej doby vlastnícke právo priamo zriaďuje. Pokiaľ ide o rozsah nadobudnutého vlastníckeho práva, toto zahŕňa všetko, čo bolo predmetom oprávnenej držby. Na plynutie vydržacej doby nemá vplyv okolnosť, či vydržiteľ vykonával držbu priamo osobne alebo prostredníctvom inej osoby, ktorá vykonávala obsah práva držby za vydržiteľa. Pre plynutie vydržacej doby platí ďalej zásada, že táto doba musí byť nepretržitá. Po uplynutí vydržacej doby oprávnený držiteľ nadobudne vlastnícke právo bez ďalšieho, a to samotným uplynutím vydržacej doby bez toho, aby bol k tomu potrebný ešte ďalší právny úkon či rozhodnutie. Listinou spôsobilou na zápis vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním je právoplatné súdne rozhodnutie, ktorým súd vyhovel určovacej žalobe oprávneného držiteľa podľa § 137 písm. c) CSP o tom, že došlo k vydržaniu predmetnej nehnuteľnosti.

22. Dobromyseľnosť je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si napríklad prisvojuje určitú vec alebo ňou disponuje. Ide teda o psychický stav, o vnútorné presvedčenie subjektu, ktoré samo osebe nemôže byť predmetom dokazovania. Predmetom dokazovania môžu byť skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno vyvodiť presvedčenie nadobúdateľa o dobromyseľnosti, že mu vec patrí. Okolnosťami, ktoré budú svedčiť pre záver o existencii dobromyseľnosti, budú spravidla okolnosťami týkajúcimi sa právneho dôvodu nadobudnutia a svedčiace o poctivosti nadobúdateľa. Na rozdiel od preukazovania vlastníctva, nebude treba, aby preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia, riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia; v tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby (R 45/1986). Nadobúdateľ svoju dobrú vieru nemusí ani preukazovať, lebo aj v pochybnostiach platí, že držba jej oprávnená (§ 130 ods. 1 in fine Občianskeho zákonníka). Na tom, kto nadobudnutie v dobrej viere popiera, bude, aby túto domnienku vyvrátil (uznesenie NS SR zo dňa 27. augusta 2019 sp. zn. 4Cdo/120/2019).

23. Dobromyseľnosť, ako kategória patriaca do vnútornej sféry držiteľa, môže byť v praxi subjektívne držiteľom vyvodzovaná z najrozmanitejších skutkových okolností (právne relevantných, ale aj irelevantných). Posúdenie, či držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec patrí, nemôže ale vychádzať iba zo subjektívnych predstáv držiteľa. Z hľadiska dobromyseľnosti držby ako podmienky nadobudnutia vlastníctva veci vydržaním je právne relevantnou len tá skutočnosť, ktorá má objektívne znaky titulu [prípadne aj len domnelého (putatívneho)] nadobudnutia vlastníctva. Vlastníctvo (okrem prípadov nadobudnutia ex lege) sa nadobúda najmä dedením, kúpou, darovaním, výmenou. Domnelým (putatívnym) titulom nadobudnutia vlastníctva je určitá skutočnosť, ktorá má navonok znaky riadneho nadobúdacieho titulu (v súlade so zákonom zakladajúceho vznik vlastníctva), chýba pri nej ale niektorá stránka (vlastnosť, znak), ktorú pre nadobudnutie vlastníctva vyžaduje objektívne právo. Takýmto domnelým titulom môže byť v praxi napríklad dedičské rozhodnutie o nadobudnutí veci, ktorá však v čase smrti poručiteľa objektívne nepatrila do jeho majetku, neprávoplatné rozhodnutie súdu určujúce vlastníctvo veci, kúpna alebo darovacia zmluva, ktorá je z niektorého dôvodu neplatná (uznesenie NS SR zo dňa 24. 04. 2017 sp. zn. 3Cdo 17/2016).

24. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, zopakovaného a doplneného na odvolacom pojednávaní, bolo v konaní preukázané, že rozhodnutím odboru pôdohospodárstva rady MsNV v Nitre zo dňa 23. 03. 1960 č. Pôd.1978/1960 došlo podľa nar. číslo 47/55 Zb. k trvalej zmene držby majetku pozemkov tak, že nehnuteľnosti parc. č. 4258 1/2, kat. úz. K. v celosti 0,1272 ha patriace O. J. a manž., obyvateľovi v Nitre v rámci HTÚP (hospodársko-technickej úpravy pozemkov) sa odovzdali do držby a užívania Štátnym majetkom v Nitre, naproti čomu dostali náhradný pozemok z pozemkov

patriacich Čsl. štátu po býv. majiteľovi K. v k. ú. K. parc. č. 4408 časť 899 m² v celosti o výmere 0,899 ha. Týmto rozhodnutím právni predchodcovia žalobkyň nenadobudli vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a ani nevstúpili do ich dobromyseľnej držby, pretože vedeli, že túto nehnuteľnosť dostali do držby a užívania s odkazom na nar. vlády č. 47/55 Zb., teda mohli ich užívať, meniť ich podstatu a uskutočňovať na nich stavby, avšak nemohli ich zaťažiť ani scudziť. Tieto nehnuteľnosti užívali až do smrti J. O., zomr. XXXX a následne ich užívali ich deti – J. O. ml. a pôvodná žalobkyňa M. N.. J. O. ml. podal dňa 28. 03. 1969 na odbor výstavby a VH MsNV v Nitre žiadosť o vydanie povolenia stavby rodinného domu na týchto nehnuteľnostiach, pričom k žiadosti mal okrem iného aj doklad o vlastníctve stavebného pozemku. Dňa 09. 10. 1981 podal J. O. ml. s manž. na MsNV, odbor výstavby v Nitre, žiadosť o stavebné povolenie na stavbu rodinného domu na parc. č. 4408/6, k. ú. K. - A.. Listom zo dňa 27. 10. 1981 bol vyzvaný na odstránenie nedostatkov podania, keď mal okrem iného predložiť doklad o vlastníctve parc. č. 4408/6 alebo geometrický plán, podľa ktorého je vlastníkom 2/3. V ten istý deň bolo vydané aj rozhodnutie MsNV Nitra, odbor výstavby, o prerušení konania až do odstránenia nedostatkov podania z 09. 10. 1981. Následne dňa 28. 10. 1981 bolo vydané MsNV, odbor výstavby Nitra pod č. 4995/1981-Sá stavebné povolenie na stavbu domu a dňa 15. 10. 1984 pod č. 5436/1984-Sá, kolaudačné rozhodnutie, ktorým sa udelilo žiadateľovi užívanie rodinného domu na L. Q. R. XX/XXX, parc. č. 4408/6, obec K.. Počas 60. a 70. rokov bola J. O. uhrádzaná pôdohospodárska daň za tieto nehnuteľnosti.

25. Dedičské konanie po neb. J. O., zomr. XX. XX. XXXX sa viedlo na Štátnom notárstve v Nitre pod sp. zn. D 635/69. V zápisnici o predbežnom vyšetrení zo dňa 06. 05. 1969, v rámci dedičského konania po neb. J. O., zomr. XX. XX. XXXX, je ako dedičstvo uvedené: Nitra, parc. č. 2653/3 vinica 15 á, vo vl. č. 151. Poznámka o tom, že v rámci HTUP dostal zámenou od ŠM p. č. 4258, k. ú. K. vo výmere 12a 72 m², je prečiarknutá. Podľa zápisnice zo dňa 28. 05. 1969, spísanej v rámci dedičského konania po neb. J. O., zomr. XX. XX. XXXX, boli za prítomnosti notára, žalobkyne a jej brata a matky spísané aktíva poručiteľa, a to aj nehnuteľnosti. Malo sa jednať o nehnuteľnosti, k. ú. K., vo vl. č. 151 parc. č. 2652; ide o vinicu, ktorú poručiteľ nadobudol kúpou od O. P. zo dňa 03. 06. 1958, ktorá bola registrovaná na Štátnom notárstve v Nitre dňa 01. 06. 1959, ale tento pozemok bol poručiteľovi a jeho manželke vymenený rozhodnutím ONV odboru poľnohospodárstva v Nitre zn. pôd. 7337/1960 z 26. 07. 1960 za parc. č. 4408 o výmere 899 m² k. ú. K.. Hodnota tohto pozemku je podľa citovanej kúpnej zmluvy 6 000 Kčs a poručiteľova čiastka je 3 000 Kčs. Rozhodnutím Štátneho notárstva v Nitre zo dňa 09. 06. 1969, D 635/69, bolo vo veci prejednaní dedičstva po neb. J. O., zomr. XX. XX. XXXX potvrdené, že dedičstvo nadobudli a prevezmú parc. č. 4408 J. O. ml. v 2/3, pričom jeho čiastka sa počíta od cesty parc. č. 7290 a žalobkyňa v 1/3, ktorá je pokračovaním čiastky J. O. C., ktorý jej povoľuje voľný prístup k tejto tretine. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 03. 07. 1969. Rozhodnutím Štátneho notárstva v Nitre zo dňa 23. 09. 1981, D 635/69-12, v dedičskej veci po J. O., zomr. XX. XX. XXXX, bolo rozhodnutie zo dňa 09. 06. 1969 doplnené tak, že vo výroku pod I sa veta 2 dopĺňa takto: Parcelu č. 4408 výmere 899 m², ktorá podľa LV č. XXXX, SG v Nitre pre obec Nitra, vedená ako parc. čís. EN 4408/1-7, preberajú: J. O. ml. v 2/3, pričom táto jeho čiastka sa počíta od cesty, parc. č. 7290 na žalobkyňu v 1/3. Ináč zostáva pôvodné rozhodnutie nezmenené. V bode II je uvedené, že na parc. č. EN 4408/1-7/ môže byť na SG v Nitre zapísané vlastníctvo na nehnuteľnosti v k. ú. K. na C. R., nar. XX. XX. XXXX v 4/12, S. K., nar. XX. XX. XXXX v 4/12, T. K., nar. XX. XX. XXXX v 1/12, J. O., nar. XX. XX. XXXX v 2/12 a M. N., G. O., nar. XX. XX. XXXX (pôvodnú žalobkyňu) v 1/12. V dôvodoch rozhodnutia je uvedené, že pri prejednávaní dedičstva nemalo štátne notárstvo od SG v Nitre k dispozícii LV č. XXXX pre obec Nitra. Keďže dedič J. O. ml. predložil tento list vlastníctva, bolo doplnené rozhodnutie, aby na podiel parcely pôvodne č. 4408 mohol mať vložené právo vlastníctva na zdedenú čiastku tejto parcely, t.j. na 3/12, ktoré poručiteľ nadobudol od Čsl. štátu podľa rozhodnutia ONV, odb. poľnohosp. v Nitre zn. pôd. 7337/1960 z 26. 07. 1960 ako výmenu za parc. č. 2652, vl. č. XXX v k. ú. K.. Rozhodnutie bolo doručené dedičom, pôvodnej žalobkyňi bolo doručené dňa 25. 09. 1981 a týmto dňom nadobudlo aj právoplatnosť. J. O. spísal dňa 25. 09. 1981 žiadosť o zápis do evidencie nehnuteľností, a to k parc. č. 4408/1 až 4408/7, zapísaných na LV č. XXXX, k. ú. K., a to v podiele 2/12 pre neho a v podiele 1/12 pre pôvodnú žalobkyňu, a to podľa rozhodnutia D 635/69-12.

26. Pokiaľ ide o otázku nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam pôvodnou žalobkyňou neb. M. N., odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie sa zaoberal tým, či sa mohla stať spoluvlastníčkou predmetných nehnuteľností vydržaním, pričom titulom pre vstup do držby mali byť dedičské rozhodnutia po jej otcovi J. O., zomr. XX. XX. XXXX. V tomto konaní boli vydané dve rozhodnutia, pričom v prvom z nich, zo dňa 9. júna 1969 bola uvedená parc. č. 4408 bez iných údajov, teda nehnuteľnosť bola označená neurčito, a tak na základe tohto rozhodnutia nemohlo dôjsť k zápisu

vlastníckeho práva k takejto nehnuteľnosti, čo mal notár ako osoba znalá práva vedieť, avšak napriek tomu túto parcelu prejednal, a to aj napriek tomu, že v tom čase k predmetnej parcele nemal LV a dedičia mu uvádzali, že nehnuteľnosť bola vymenená rozhodnutím ONV odboru poľnohospodárstva v Nitre zo dňa 26. 07. 1960, čím mohol u dedičov založiť dobrú vieru, že túto nehnuteľnosť zdedili. V rozhodnutí zo dňa 23. 09. 1981 je už predmetná parcela označená aj listom vlastníctva a katastrálnym územím, je v ňom uvedené, že toto rozhodnutie je doplnením skoršieho rozhodnutia z 09. 06. 1969 a bolo vydané po predložení listu vlastníctva tak, aby vlastnícke právo mohlo byť vložené na zdedenú časťku, pričom poručiteľ toto vlastníctvo nadobudol od Čsl. Štátu podľa rozhodnutia ONV odb. poľnohosp. v Nitre zn. pôd. 7337/1960 z 26. 07. 1960 ako výmenu za parc. č. 2652, vl. č. XXX v kat. úz. K.. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že toto rozhodnutie bolo vydané z dôvodu, že pri prejednávaní dedičstva po J. O. štátne notárstvo nemalo od SG v Nitre k dispozícii LV č. XXXX pre obec Nitra. Keďže dedič J. O. ml. predložil tento list vlastníctva, štátne notárstvo svoje rozhodnutie o potvrdení nadobudnutia dedičstva doplnilo, aby na podiel parcely pôvodne č. 4408 mohol mať vložené právo vlastníctva na zdedenú časťku tejto parcely, na 3/12-iny, ktorú poručiteľ nadobudol od Čsl. štátu podľa rozhodnutia ONV - odb. poľnohosp. v Nitre zn. pôd. 7337/1960 z 26. 07. 1960 ako výmenu za parc. č. 2652, vl. č. XXX v kat. úz. K.. Vychádzajúc z uvedeného, mal odvolací súd za preukázané, že najneskôr doručením rozhodnutia o dedičstve zo dňa 23. 09. 1981, teda dňom 25. 09. 1981 je možné považovať pôvodnú žalobkyňu M. N. za dobromyseľnú držiteľku predmetných nehnuteľností, a to na základe dedičských rozhodnutí po jej otcovi. U M. N. mohol postup a činnosť notára ako štátneho orgánu na úseku vlastníckych práv v danej dedičskej veci vyvolať presvedčenie o správnosti postupu a rozhodovacej činnosti notára, pretože podľa odôvodnenia rozhodnutia notára, sám notár nemal pochybnosti po predložení LV č. XXXX o možnosti zápisu vlastníckeho podielu 3/12 na predmetných nehnuteľnostiach na dedičov, aj keď z predloženého LV bolo zrejmé, že doposiaľ bol zapísaný spoluvlastnícky podiel na Čsl. štát, a preto nesprávnosť jeho postupu a dôsledky s tým spojené nemožno pripísať na vrub dedičov po J. O., zomr. XXXX. Keďže notár opakovane v dvoch dedičských rozhodnutiach potvrdil nadobudnutie vlastníckeho práva pôvodnej žalobkyňi M. N. a jej bratovi J. O. ml., pričom podľa listu vlastníctva bol vlastníkom tohto majetku predtým štát, je možné predpokladať, že notár ako orgán zastupujúci štát mal mať o vlastníctve štátu vedomosť. Ak v takomto prípade dôjde k prejednaniu takéhoto majetku notárom, dôsledky tohto postupu by mali ísť na úkor práve štátu a činnosti jeho orgánov. Dedičia po J. O., zomr. XXXX sa chopili držby predmetných nehnuteľností na základe právoplatných rozhodnutí o vyporiadaní dedičstva po ich otcovi, so súhlasom ich matky, ktorá v tom čase ešte žila, teda v čase vstupu do držby začala M. N. prostredníctvom jej brata J. O. ml. užívať predmetné nehnuteľnosti so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že jej spoluvlastnícky podiel na zdedenom pozemku patrí. Odvolací súd pri posudzovaní dobrej viery M. N. vzal do úvahy aj to, že v čase vydania dedičských rozhodnutí bola závažným spôsobom narušená stabilita vlastníckych vzťahov, kedy neboli uznávané niektoré tradičné princípy súkromného práva, právna úprava vlastníckych vzťahov bola neprehľadná, a kedy aj správne orgány (národné výbory) mali široké faktické aj právne oprávnenia zasahovať do vlastníckych vzťahov. Za takejto situácie nie je možné na držiteľa klásť rovnaké nároky ako v stabilizovanom právnom štáte rešpektujúcom tradičné a vžitie princípy občianskeho práva. Aplikujúc aj toto hľadisko, odvolací súd považoval držbu M. N., odvodzujúcu sa od dedičských rozhodnutí po jej otcovi J. O., za dobromyseľnú a zaoberal sa tým, či splnila aj ďalšie predpoklady nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam titulom držby. Okrem toho, zohľadnil tiež to, že podstatnou pre posúdenie danej veci u právnych predchodcov žalobkyne a jej brata bola znalosť vládneho nariadenia č. 47/1955 Zb., teda podzákonnej právnej normy, ktorej účinky nesprávne vyhodnotil aj notár, teda osoba, u ktorej znalosť právnych predpisov je možné predpokladať a išlo o právnu normu, u ktorej všeobecnú vedomosť o nej nie je možné predpokladať. Odvolací súd tiež považoval za potrebné zohľadniť, že pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A teda, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je

v súlade s dobrými mravmi, čo považoval odvolací súd u pôvodnej žalobkyne za splnené. Odvolací súd tiež zohľadnil, že rodičia pôvodnej žalobkyne pôvodnú parcelu riadne odkúpili a zaplatili za ňu kúpnu cenu, pričom táto bola vo väčšej výmere ako predmetné nehnuteľnosti, ktoré im boli za nimi odkúpené nehnuteľnosti zamenené a tiež to, že náhradu za pozemok na Šindolke nežiadali, pretože mali za to, že práve predmetné nehnuteľnosti sú náhradou za pôvodné nehnuteľnosti, ktoré riadne na základe kúpnej zmluvy nadobudli do vlastníctva. Po zohľadnení všetkých uvedených kritérií dospel odvolací súd k záveru, že pôvodná žalobkyňa M. N. bola pri vstupe do držby dobromyseľná, pričom je potrebné zohľadniť tiež to, že ak by aj boli nejaké pochybnosti o vstupe pôvodnej žalobkyne do držby, je potrebné prihliadnuť tiež na to, že podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

27. Pokiaľ teda pôvodná žalobkyňa M. N. vstúpila dňa 25. 09. 1981 do dobromyseľnej držby predmetných nehnuteľností (a to aj prostredníctvom brata J. O., zomr. XX. XX. XXXX, čo na právnych záveroch nič nemení), išlo o obdobie, kedy Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v pôvodnom znení vydržanie neupravoval, preto treba vychádzať z toho, že možné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v tomto období nebolo možné nadobudnúť vydržaním, avšak účinky právnej skutočnosti vydržania nastúpili automaticky v dobe ich prípustnosti. Od 01. 04. 1983 bolo vydržanie upravené tak, že nadobudnutie v prospech fyzických osôb sa vylučovalo vo vzťahu k veciam z majetku v socialistickom vlastníctve alebo k veciam, ku ktorým mala socialistická organizácia právo užívania podľa osobitných predpisov, teda ani v tomto období pôvodná žalobkyňa nemohla predmetné nehnuteľnosti vydržať. V tomto období sa však zaviedol princíp započítateľnosti doby držby pred jeho účinnosťou, pričom vydržacia doba neskončila skôr než za 1 rok po jeho účinnosti. Súčasná úprava vydržania obnovila od 01. 01. 1992 tradičné dôsledky spojené s vydržaním, zrušila obmedzenie jeho použitia, najmä obmedzenie predmetov spôsobilých na vydržanie fyzickou osobou. Podľa § 872 ods. 6 OZ možno do vydržacej doby podľa § 134 OZ započítať aj dobu držby uskutočnenej pred 01. 01. 1992, a to aj vtedy, ak ide o vydržanie veci nespôsobilej byť predmetom vydržania pred týmto dňom. Vychádzajúc z uvedeného mal odvolací súd za preukázané, že pokiaľ oprávnená držba pôvodnej žalobkyne M. N. začala dňa 25. 09. 1981 a k 01. 01. 1992 už uplynula vydržacia lehota 10 rokov, tak po zmene právnej úpravy práve k 01. 01. 1992 pôvodná žalobkyňa splnila všetky predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, pretože v tomto období už bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním aj od štátu a splnila aj podmienku oprávnenej dobromyseľnej držby po zákonom stanovenú dobu, teda nadobudla k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním spoluvlastnícky podiel v 1/3, ktorý vzhľadom k tomu, že v priebehu odvolacieho konania zomrela, odvolací súd určil do dedičstva po pôvodnej zomrelej žalobkyňi M. N.. Námietku žalovaného, že pôvodná žalobkyňa predmetné nehnuteľnosti nikdy nedržala, odvolací súd považoval za nedôvodnú, keďže držba nezanikla tým, že M. N. svoj spoluvlastnícky podiel zverila do detencie svojmu bratovi J. O. C., ktorý aj jej spoluvlastnícky podiel užíval. Na záver o splnení podmienky oprávnenej dobromyseľnej držby po zákonom stanovenú dobu nemá vplyv ani to, že dňa 20. 06. 1990 bola podpísaná dohoda o zrušení podielového spoluvlastníctva medzi C. R., S. K., T. K. a Čsl. štátom, pričom predmetom tejto dohody boli predmetné pozemky, pretože to, že by táto okolnosť bola pôvodnej žalobkyňi M. N. známa, v konaní preukázané nebolo, a žalovaný ako nástupca podielového spoluvlastníka Čsl. štátu domnienku o dobrej viere M. N. v konaní nevyvrátil. Na tieto závery nemá vplyv ani to, že predmetné nehnuteľnosti boli pridelené do náhradného užívania obom rodičom pôvodnej žalobkyne, pretože titulom pre vyhovie žalobe je vydržanie, a nie nadobudnutie spoluvlastníckeho prídela na základe dedičských rozhodnutí. Žalovaný sa stal vlastníkom predmetných nehnuteľností až v roku 1995, teda v čase, keď pôvodná žalobkyňa M. N. bola ich podielovou spoluvlastníčkou titulom vydržania. Konanie žalovaného preto na podmienku vydržania nemalo vplyv. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil a žalobe vyhovel.

28. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP a v odvolacom konaní úspešným žalobkyňiam v 1. až 3. rade priznal voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).